

Sprawozdanie

z działalności Muzeum Regionalnego w Człuchowie

za 2025 r.

Na dzień 31 grudnia 2025 r. w Muzeum było zatrudnionych 9 pracowników (6,25 etatu) – jeden pracownik działalności podstawowej kustosz (0,5 etatu); pracownicy administracji: główna księgowa (0,25 etatu), dyrektor (1 x etat); trzech pracowników obsługi (3x1 etat); pracownik gospodarczy (1 etat) i dwie sprzątaczkę (2x0,25 etatu).

W sezonie letnim w 2025 r. do obsługi zwiedzających zostało zatrudnionych na umowę o pracę cztery osoby oraz pięć osób na umowę zlecenie.

Do 31 grudnia 2025 roku Muzeum osiągnęło wpływy ze sprzedaży biletów wstępu w wysokości **284.606,26 zł**, Muzeum odwiedziło 38.738 zwiedzających, w tym 17.025 osób bezpłatnie (m.in. podczas *Nocy Muzeów, Zamkowego Pikniku Historycznego*).

1. Gromadzenie, opracowywanie i konserwacja zbiorów:

W roku sprawozdawczym zbiory Muzeum powiększyły się przede wszystkim o zabytki o charakterze militarnym. Wśród pozyskanych do zbiorów Muzeum obiektów znalazły się m.in.:

- strzelba skałkowa, typu Janczarka, Turcja XVIII w.
- pistolet pruski kapiszonowy, Gdańsk, 1853
- dubeltówka francuska, kapiszonowa konwersja ze skałkowej, rusznikarza królewskiego De Lepy z Paryża, XVIII - XIX w.

Do działu biblioteczno – dokumentacyjnego, do części kartograficznej, zakupiono 5 map.

2. Działalność wystawiennicza:

Wystawy stałe:

1. *Badania archeologiczne na człuchowskim wzgórzu zamkowym,*
2. *Kultura materialna Ziemi Człuchowskiej, Obróbka Inu, Współczesny haft ludowy i rzeźba z*

regionu,

3. Sztuka i rzemiosło artystyczne XV-XX w.,

4. Pradzieje ziemi człuchowskiej,

5. Z dziejów miasta i regionu.

W roku sprawozdawczym na stałych ekspozycjach Muzeum Regionalnego w Człuchowie prezentowane były również muzealia wypożyczone z:

- Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku,
- Muzeum w Koszalinie,
- Muzeum Zachodniokaszubskiego w Bytowie.

Wystawy czasowe:

- 2 kwietnia 2025 r. – Udostępnienie wystawy **„Dawna broń w życiu codziennym”**

Wystawa czasowa „Dawna broń w życiu codziennym”, pochodziła z prywatnych kolekcji, panów Tomasza i Łukasza Skowronek, którą wzbogaciły obiekty pochodzące z naszych zbiorów. Ekspozycja przedstawiała dawną broń, zarówno białą jak i palną. Wystawa dzieliła się na kilka działów takich jak: broń myśliwska, broń pojedynkowa, broń podróżna, broń urzędnicza, broń sportowa oraz broń ludowa. Prezentowane obiekty datowane były na okres od XVIII do początku XX wieku.

- 28 kwietnia 2025 r. – Udostępnienie wystawy **„Czas i miejsce dla sztuki”**

Wystawa czasowa "Czas i miejsce dla sztuki" prezentowała prace siedemdziesięciu artystów biorących udział w Międzynarodowych Plenerach Malarskich w Osiekach. Kuratorami wystawy byli: dr hab. Ewa Miśkiewicz-Żebrowska - Prezes ZPAP Oddział Koszalin - Słupsk oraz Janusz Zigmanski - człuchowski artysta plastyk. 30 maja 2025 r. odbył się finał wystawy.

- 5 czerwca 2025 r. – Otwarcie wystaw **„Światło i cień – dziedzictwo rodziny Witkiewiczów”** oraz **„Akordy światła. Fotografie Mieczysława Karłowicza”**

„Światło i cień. Dziedzictwo rodziny Witkiewiczów”

Muzeum Tatrzańskie w Zakopanem, które jest właścicielem wystawy, posiada w swoim archiwum fotograficznym największą kolekcję szklanych negatywów rodziny Witkiewiczów, z czego najwięcej jest autorstwa Stanisława Ignacego Witkiewicza (Witkacego), wybitnego malarza, fotografa, pisarza i filozofa oraz jego ojca Stanisława Witkiewicza, twórcy stylu zakopiańskiego, pierwszego polskiego stylu narodowego, przejawiającego się w architekturze i rzemiośle artystycznym. Na wystawie prezentowany był wybór 35 fotografii, ze zbiorów

Muzeum. Wybrane zdjęcia oscylowały wokół trzech głównych motywów – portret (człowiek), pejzaż - samodzielny ale również ze sztafażem - oraz sztuka, jako autonomiczny temat, ale pojawiająca się także jako miejsce pracy, lub dopełnienie postaci. W fotografiach widoczne były próby uchwycenia różnych problemów artystycznych - kompozycja i kadrowanie, światło i cień oraz nastrój. Zaprezentowany wybór zdjęć przedstawiał różne podejście do modelu, lub krajobrazu. Można było zaobserwować również jak wykonywane są autoportrety Panów Witkiewiczów, a jak wykonują im zdjęcia osoby im bliskie, czy też zdjęcia tych samych modeli, wykonane przez innych autorów.

Zdjęcia prezentowane na wystawie, wykonali także: Jan „Koszczyk” Witkiewicz i jego siostra Maria Witkiewiczówna (Dziudzia) – dzieci Jana Witkiewicza, brata Stanisława.

Kuratorem wystawy, z ramienia Muzeum Tatrzańskiego, była Zofia Radwańska, a jej prezentacja w Muzeum Regionalnym w Człuchowie, która przygotowana została we współpracy z Agencją Zegart, nieprzypadkowo ma miejsce w roku 110-tej rocznicy śmierci Ojca i 140-tej rocznicy urodzin Syna.

Mieczysław Karłowicz (1876–1909), jeden z najwybitniejszych polskich kompozytorów, w swoim krótkim życiu miał znaczący epizod górsko-fotograficzny, przez który trafił do annałów historii taternictwa i na karty historii fotografii polskiej.

Jego zainteresowania fotografią sięgają lat młodzieńczych, ale największe osiągnięcia, w tej dziedzinie, przyniosły trzy ostatnie lata życia: 1906-09. Właśnie z fotografią związana jest tragiczna śmierć, w lutym 1909 roku – nastąpiła na trasie wycieczki narciarskiej, której celem było wypróbowanie dopiero co kupionej kamery Globus – 13x18 cm; dziś powiedzielibyśmy: wielkoformatowej.

Nie potrafimy oszacować ile zdjęć w swoim życiu wykonał Karłowicz. Wpierw były to ujęcia domowe, aparatem "rewolwerowym", konstrukcji Aleksandra Karolego, na 12 klisz. Później, już w Berlinie, robione miniaturowym Pocket Kodakiem, a w końcu, od roku 1906 tzw. mieszkowcem na szklane płyty 9 x12 cm, z tessarem Zeissa, w migawce Koilos.

Właśnie tym ostatnim aparatem zrobił Karłowicz zdjęcia, pokazane na wystawie.

Wystawa "Akordy światła. Fotografie Mieczysława Karłowicza" to tylko niewielka część, z ponad dwustu znanych fotografii, jego autorstwa – to reprodukcje 35 zdjęć, których negatywy, lub oryginalne odbitki, zachowały się w zbiorach Centralnego Ośrodka Turystyki Górskiej PTTK w Krakowie.

- 2 lipca 2025 roku – Udostępnienie wystawy czasowej „**Plemiona Izraela**”

"Plemiona Izraela" znane również jako Dwanaście Plemion Izraela, są centralnym elementem narracji biblijnej, będąc przedstawione jako potomkowie dwunastu synów Jakuba, którego Bóg nazwał Izraelem. Ich historia jest kluczowa w tradycji judaizmu, ponieważ każde z plemion miało swoją unikalną rolę i miejsce w dziejach narodu żydowskiego, od osiedlania się w Ziemi Obiecanej, przez epokę sędziów, aż po czasy królestwa Izraela i Judy. Te plemiona nie tylko ukształtowały wczesną historię Izraela, ale także odzwierciedlają różnorodność i bogactwo kultury żydowskiej.

W kontekście sztuki, Salvador Dalí, słynny hiszpański surrealistyczny malarz, znany był z eksplorowania i reinterpretacji motywów judeochrześcijańskich w swojej twórczości. Po powrocie do swoich katolickich korzeni w latach 40. XX wieku, Dalí zaczął intensywnie badać tematy biblijne, co znalazło wyraz w jego dziełach. Jego portfolio „Dwanaście Plemion Izraela” z 1973 roku jest wyrazistym przykładem tego zainteresowania. Wykorzystując techniki akwaforty i suchej igły, Dalí stworzył serię grafik, które łączą w sobie zarówno klasyczną symbolikę biblijną, jak i osobiste, surrealistyczne interpretacje. Każda grafika z tej

serii jest bogata w kolory i szczegóły, odzwierciedlając nie tylko „Błogosławieństwo Jakuba” z Księgi Rodzaju, ale także wzbogacając je o elementy z judaistycznych tekstów, takich jak opisy flag i emblematów reprezentujących każde z plemion. Przez to Dalí nie tylko przedstawił historię plemion Izraela, ale także nadał jej nowy wymiar, łącząc wizję artysty z głęboką warstwą historyczną i duchową, co jest charakterystyczne dla jego późniejszych prac.

- 5 sierpnia 2025 roku – Udostępnienie wystawy czasowej **Janusz Bronclik „Dzieje jazdy polskiej”**

Janusz Bronclik (1928 – 2025), mieszkaniec Brodnicy, malarz i rzeźbiarz, lekarz, harcerz i wielki miłośnik koni i kawalerii. Z czasem wiedzę na ten ostatni temat zaczął przelewać na papier i płótno, tworząc serie obrazów żołnierzy i konnych wojsk polskich, od czasów piastowskich, aż po lata 40-te XX w. Z tego względu, z biegiem lat, zyskał przydomek „Brodnicki Kossak”. Jego ulubioną techniką były: akwarela i gwasz. Prace plastyczne poprzedzał dokładnymi studiami realizowanego tematu, pragnąc jak najwierniej oddać elementy umundurowania i ekwipunku żołnierza. Dokładność ta dotyczyła także koni, które malowane były ze szczegółami anatomii i naturalnie oddanymi ruchami zwierzęcia. Uparcie studiował stare ilustracje, aby wiernie przedstawiać detale i style epoki. Wystawa "Dzieje jazdy polskiej" to prezentacja jego 25 akwareli - spośród blisko siedemdziesięciu - ze zbiorów Muzeum w Brodnicy, które było organizatorem wystawy. Jej ekspozycja w Muzeum Regionalnym w Człuchowie została przygotowana i zrealizowana we współpracy z Agencją Zegart.

- 30 października 2025 r. - wernisaż wystawy malarstwa **Jerzego Łuczaka „Terytoria”**.

Jerzy Łuczak - urodził się w 1949 roku. Ukończył Państwową Wyższą Szkołę Sztuk Plastycznych w Poznaniu - Wydział Malarstwa. Studia ukończył z wyróżnieniem w Pracowni Rysunku prof. Macieja Hufy i na Wydziale Wychowania Plastycznego. Swoją twórczość prezentował na wielu wystawach indywidualnych jak i zbiorowych. Pracuje w Schronie Kultury „Europa” w Poznaniu gdzie znajduje się stała ekspozycja jego prac.

- 4 grudnia 2025 r. – otwarcie wystawy **„Kolorowy zawrót głowy, czyli barwy serwisów kawowych z PRL-u”**
Na wystawie prezentowane są kolorowe serwisy do kawy i herbaty, które zostały wyprodukowane w polskich fabrykach porcelany, porcelitu i fajansu w okresie od zakończeniu II wojny światowej do lat 80. XX w. Był to również okres modernizacji państwowych zakładów produkujących ceramikę i tym samym okres projektowania różnorodnych form naczyń i ich dekoracji. Właścicielką tej niezwykle barwnej kolekcji jest Anna Stachowiak.

3. Działalność edukacyjna:

- Ferie w Muzeum (17.02. – 28.02.2025 r.)

W czasie ferii zimowych Muzeum zaproponowało dzieciom i młodzieży zajęcia plastyczne w związku z ogłoszeniem przez Muzeum kolejnej, XI edycji konkursu *Architektura zamku w Człuchowie* oraz takie

zajęcia plastyczne jak: *Człuchów malowany na szkło*. Podczas ferii zorganizowano również zajęcia tematyczne: *W teatralnej garderobie*; warsztaty z tworzenia i zdobienia masy porcelanowej oraz projekcję filmu *Magiczne muzeum*.

- Warsztaty wielkanocne – 9-11.04.2025 r.

„Warsztaty wielkanocne” to zajęcia, które zorganizowała Fundacja Czart Pomorza. Było to: papieroplastyka – tworzenie kwiatów z krepiny, haft kaszubski – serwetka do koszyczka, lepienie w glinie – ozdoba świąteczna.

- Warsztaty bożonarodzeniowe 8 – 19 grudnia 2025 r.
Wypiekanie i zdobienie pierników oraz przygotowywanie ozdób świątecznych z masy porcelanowej.

Konkursy:

- **Architektura zamku w Człuchowie** - XI edycja. 12 czerwca 2025 r. odbyło się rozstrzygnięcie kolejnej edycji konkursu. Nagrodzone i wyróżnione prace prezentowane są przez cały rok na kolejnych kondygnacjach przejazdu bramnego, aż do rozstrzygnięcia następnej edycji konkursu.

4. Inne wydarzenia:

- 27 września 2025 r. odbył się koncert pt. **„Wieczór muzyki dawnej”** w wykonaniu Capelli Thoruniensis ze specjalnym udziałem Tytusa Wojnowicza.

Tytus Wojnowicz – edukację muzyczną rozpoczął w wieku 7 lat, początkowo grał na skrzypcach. W wieku 15 lat rozpoczął naukę gry na oboju w klasie prof. Stanisława Malikowskiego. Pozostał jego uczniem aż do ukończenia Akademii Muzycznej w Warszawie w roku 1990. Następnie studiował w Musikhochschule we Freiburgu w klasie prof. Heinza Holligera, gdzie otrzymał dyplom w roku 1993. Brał udział w kilku konkursach krajowych i międzynarodowych. Otrzymał m.in. wyróżnienie na konkursie młodych muzyków „Concertino Praha”-1983, I nagrodę na Konkursie Oboistów we Włoszakowicach- 1990, III nagrodę na Isle of Wight Oboe Competition-1993 (Wlk. Brytania). Był wybierany Instrumentalistą Roku 1997, 1998 w plebiscycie polskich rozgłośni radiowych. W latach 1989-2002 był członkiem Warszawskiego Kwintetu Dętego „Da Camera”, z którym odbył wiele podróży koncertowych w kraju i za granicą. Występował m. in. na Tajwanie, w Niemczech, Czechach, Holandii, Szwajcarii i Stanach Zjednoczonych. Jako solista występował z większością polskich zespołów filharmonicznych oraz z orkiestrami kameralnymi – m.in. „Amadeus”, „Concerto Avenna”, Elbląska Ork. Kameralna, „Leopoldinum”. W latach 2006-2007 wraz z Nigelem Kennedy występował w najważniejszych salach

koncertowych Europy.

„Wieczór muzyki dawnej” to koncert podczas którego zabrzmiały lekkie, eleganckie i melodyjne brzmienia, wieczorowej muzyki XVII i XVIII wieku. W repertuarze obok znanej serenady W. A. Mozarta „Eine kleine nachtmusik” znalazły się dzieła wybitnych kompozytorów muzyki baroku: J. S. Bacha, G. P. Telemanna oraz G. F. Haendla.

- 17 maja 2025 r. - **Noc Muzeów**

W tym roku zaprosiliśmy odwiedzających nasze Muzeum na pokaz rekonstrukcyjny, osadzony w realiach roku 1945, czasów pionierów polskich na Ziemiach Odzyskanych. Oprócz wydarzeń zaplanowanych przed siedzibą Muzeum, była możliwość zwiedzania naszych wystaw stałych i czasowych. Dostępna również była gra - "Muzealne łamigłówki".

- 16 sierpnia 2025 r. – **Zamkowy Piknik Historyczny**

W programie tegorocznego Pikniku znalazły się m.in. pokazy jazdy konnej Klubu Jeździeckiego Kawaleria Hubal, pokazy zabytkowych pojazdów, kuchnia plenerowa, prezentacja ubiorów i wyposażania bojowego 1. Warszawskiej Dywizji Kawalerii.

- Spektakl „Pieśń o Królu Bolesławie”

„Pieśni o Królu Bolesławie” to program artystyczno-edukacyjny dla dzieci i młodzieży. W jego ramach został zaprezentowany premierowy spektakl wybitnego twórcy teatru przedmiotu Adama Walnego „Pieśni o Królu Bolesławie”.

Spektaklowi towarzyszyła specjalnie do niego skomponowana przez Jana Mlejnika muzyka. Spektakl poprzedziło krótkie wprowadzenie - wykład o Bolesławie Chrobrym. Po spektaklu młodzież wzięła udział w grze terenowej o pierwszym królu Polski. Grę przygotował zespół GraMiejska.pl

Wydarzenie odbyło się 24 października 2025 r. w naszej siedzibie.

Zadanie dofinansowano ze środków Muzeum Historii Polski w Warszawie w ramach programu „Patriotyzm Jutra. Wielkie Rocznice”.

5. Działalność popularyzatorska i wydawnicza

- *Merkuriusz Człuchowski*, kwartalnik redagowany przez *Klub Przyjaciół Muzeum*, w czerwcu 2025 r. ukazał się jego kolejny numer (118-121) 2024 r.
- Wystawom czasowym towarzyszyły zaprojektowane przez pracowników i wydane przez Muzeum składanki i plakaty.

W 2025 r. Muzeum umożliwiło zorganizowanie na terenie swojej siedziby takich wydarzeń jak m.in.:

- *Bieg Tura* – 25 maja 2025 r.

- *Bieg Krzyżaka* - 23 sierpnia 2025 r.

- promocja książki Olgi Solarz „Dzikie pola. Wojenna opowieść”. – 16 czerwca 2025 r.

- spotkanie z pisarzem Wojciechem Tochmanem – 24 września 2025 r.

- Święto Policji – 17 lipca 2025 r.

- spektakl dla młodzieży „Dealer” – 15 grudnia 2025 r.

Budynek Muzeum jest również siedzibą Człuchowskiego Oddziału Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego.

Plan wydarzeń w Muzeum Regionalnym w Człuchowie na 2026 r.

Obchody 50-lecia Muzeum:

- koncert karnawałowy – odbył się 22 stycznia 2026 r.
- Gala jubileuszowa – październik
- wystawa ze zbiorów własnych- październik

Wystawy czasowe:

- *Wyobrażone – Niewyobrażalne* – wystawa Kazimierza Kalkowskiego – otwarcie 19 czerwca 2026 r. – sierpień
- Auguste Renoir – *Codziennność w blasku* – kwiecień – czerwiec
- wystawa prac Wiktora Kuczewskiego – kwiecień
- wystawa zabytkowych rowerów z prywatnej kolekcji – lipiec – sierpień
- wystawa malarstwa – październik – listopad

Noc Muzeów – 16 maja 2026 r.

Piknik historyczny – 15 sierpnia 2026 r.

Warsztaty wielkanocne – marzec

Warsztaty świąteczne - grudzień

Konkursy i wystawy pokonkursowe:

Architektura zamku w Człuchowie – 12 edycja – rozstrzygnięcie 11 czerwca 2026 r.

Ozdoba choinkowa, karta bożonarodzeniowa z elementami zabytkowej architektury mojej miejscowości lub okolicy. – XIII edycja – grudzień